

МІФОЛОГІЧНИЙ МОТИВ МАНДРІВ У РОМАНІ П. ЗАГРЕБЕЛЬНОГО
«ЛЕВИНЕ СЕРЦЕ»

(Кобилко Н.А., канд. філол. наук, ст. викл. кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін)
ХНУВС, м. Харків, Україна

Серед представників української химерної прози чільне місце належить П. Загребельному. У його романі «Левине серце» поєднані «лірико-романтична окриленість», «композиційно-оповідна свобода» і «густа народнопісенна орнаментика» [4] – новаторські риси химерного прозописьма.

У своєму творі П. Загребельний, як й інші митці химерної прози, зокрема, О. Ільченко, В. Шевчук, В. Земляк, В. Яворівський, використовує міфологічний мотив мандрів. Зазначимо, що «міфологема мандрів належить до адоративних міфів про вічне повернення. Ідея подорожі репрезентує смисл доступу людини до священного, це своєрідна ініціація героя, наділення його особливим призначенням – пошуку й пізнання нових істин, життєвих цінностей» [1, с. 22]. Міф мандрів був присутній у літературі здавна, відображаючи погляди людини на розвиток і цілісність світу в різних часових проміжках. У химерній прозі другої половини ХХ століття мандрівний мотив став одним з основних.

Дослідник В. Коровін висловив припущення, що подорож покликана задовольняти одвічні бажання людини, а саме відкриття нового, випробування заради очищення та спасіння. Герой вирушає в далекі світи, щоб, пройшовши низку випробувань, повернутися додому. За християнською традицією мотив подорожі розглядався як відвідування людиною святих місць, а це було найвищим рівнем духовної досконалості. Як уважає П. Білоус, паломництво має на меті «духовне очищення і самореалізацію у географічній та духовній дорозі» [2, с. 40].

У химерній прозі мотив мандрів розкривається не лише через образ реального шляху, який долає головний герой, а й через метафоричний. Так у романі П. Загребельного «Левине серце» дорога, наділена романтичною семантикою, стає уособленням пошуку головним героєм Гришею Левенцем власного «я», становлення його як особистості та фахівця. У своїх мріях юнак бачить себе великим мандрівником, славетним географом. Саме цим він схожий із безіменним Хлопцем із роману В. Шевчука «Дім на горі». Мандрівництво манить його, стає головною метою життя: «... він бачив себе академіком усіх академій світу, дійсним членом телевізійного клубу кіно мандрівників, помічником Тура Хейєрдала, консультантом доброго діда Шнейдерова і, ясна річ, романтиком...» [3, с. 61]. Таким чином, мандрівництво відкривало перед Гришею Левенцем широкий світ, давало можливість набути нового досвіду, збагатити свої знання. Проте головне, чим вабила дорога, – це можливість стати кращим, ніж є насправді.

Поступово шлях для Левенця стає порадиником у непростих справах кохання, місцем, куди він міг утекти, щоб перебороти власну безсилість і

безпорадність. Таким чином, дорога стає місцем пошуку рівноваги. Одним із просторових локусів, пов'язаних із дорогою, є степ. Тому П. Загребельний у романі подає детальний опис його. А головний герой, відгородившись від усього світу, саме на безмежних просторах степу знаходить душевний спокій і рівновагу.

Таким чином, ми можемо зазначити, що образ дороги в романі П. Загребельного «Левине серце» асоціюється з мандрівництвом як символом пошуку істини буття, моральних ідеалів, становлення особистості. Головний герой відкриває свою душу дорозі, адже впевнений, що остання не зрадить і не принизить, на відміну від людей, які його оточують.

Література

1. Бабич С. Міфологема мандрів як пошуки оновлення (в «Апології peregrinacii do kraiv sikhnih» Мелетія Смотрицького / С. Бабич // Слово і час. – 2001. – № 10. – С. 22–33.
2. Білоус П. В. Українська паломницька проза: історія жанру : монографія / П. В. Білоус. – Житомир, 1997. – 160 с.
3. Загребельний П. Левине серце : роман / П. Загребельний. – К. : Рад. письменник, 1978. – 327 с.
4. Химерна проза. Витоки. Основні риси [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sites.znu.edu.ua/bank/public_files/2009/05/218_1242929897_hymerna_proza.pdf